

JUNI 2025

MARITIM EPX 2030

Et fremtidssikret bud på den maritime ungdomsuddannelse

MARITIME
UDDANNELSER

INDHOLD

SIDE 1	Baggrund og formål
SIDE 2	Struktur og indhold
SIDE 4	Fire veje gennem Maritim EPX
SIDE 7	Meritering og fagpakker
SIDE 8	Udbud i trygge rammer
SIDE 9	Perspektiver og anbefalinger

BAGGRUND OG FORMÅL

Med regeringens beslutning om at udfase HF som ungdomsuddannelse frem mod 2030, bortfalder også HF Søfart – en hidtidig betydelig rekrutteringskanal til Det Blå Danmarks videregående uddannelser og til direkte beskæftigelse som ubefaren skibsassistent.

For at sikre en fortsat og kvalificeret tilgang af unge med maritim motivation og potentiale foreslås det, at der etableres en **maritim linje** som en integreret del af den kommende ungdomsuddannelse EPX.

Den maritime EPX-linje tænkes som en 3-årig praksisnær, erhvervs- og gymnasierettet ungdomsuddannelse og fungerer som et supplement til den eksisterende Grundlæggende Maritime Uddannelse.

Linjen:

- Sikrer adgang til beskæftigelse som ubefaren skibsassistent efter 2. år
- Giver adgang til maritime professionsbacheloruddannelser (maskinmester/skibsfører) efter 3. år
- Giver adgang til den konventionelle skibsføreruddannelse
- Rummer mulighed for op til 1/2 års merit til videreuddannelse på skibsingeniøruddannelsen

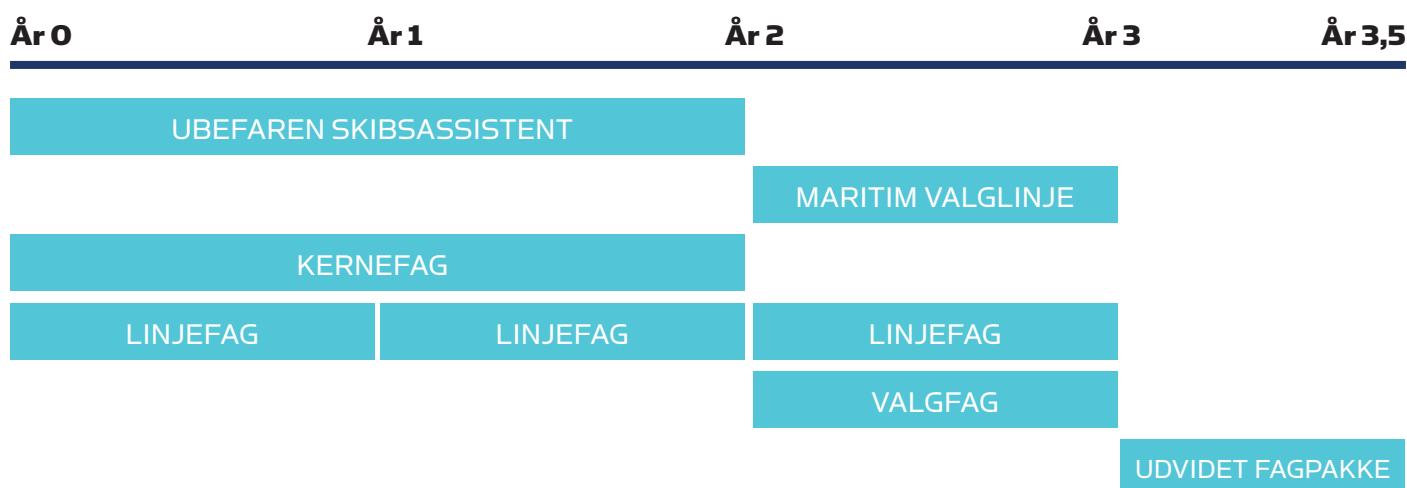
Linjen kombinerer almene gymnasiale fag, maritime erhvervskompetencer og praksisbaseret læring med et særligt fokus på dannelse, ansvarlighed og motivation i et helhedsorienteret skolemiljø.

Ydermere er linjen adgangsgivende til en række videregående uddannelser som beskrevet i punkt 2.

STRUKTUR OG INDHOLD

Maritim EPX er struktureret i tre år (1G, 2G, 3G) med progression fra introduktion og afklaring til specialisering og videreuddannelsesparathed. Ydermere, er der mulighed for at supplere med en udvidet fagpakke på op til 6 måneders varighed.

I løbet af 1G og 2G, af den Maritime EPX, er der indeholdt uddannelsen til ubefaren skibsassistent.

Den grundlæggende maritime uddannelse som et led i den Maritime EPX

Den grundlæggende maritime uddannelses indledende emner, også kaldet uddannelsen til ubefaren skibsassistent, er første skridt ind i en maritim karriere og retter sig mod personer, der ønsker at arbejde til søs uden tidligere erfaring, og har til formål at give deltagerne de nødvendige færdigheder og viden for at kunne arbejde sikkert og effektivt ombord på et skib i en ubefaren stilling.

Undervisningen tager udgangspunkt i både praktiske og teoretiske emner og indledes med en introduktion til det maritime arbejdsmiljø, herunder forståelse for skibets opbygning, arbejdsområder og de grundlæggende roller og funktioner ombord. Sikkerhed er et centralt tema, og deltagerne gennemfører kurser i brandbekæmpelse, førstehjælp, overlevelse til søs og personlig sikkerhed – som alle udgør dele af den obligatoriske STCW-sikkerhedspakke.

Derudover undervises der i daglig drift og vedligeholdelse af skibet. Det omfatter bl.a. rengøring, maling, arbejde med tovværk og fortøjning samt grundlæggende håndtering af udstyr og værktøj. Deltagerne lærer at forstå og anvende maritime kommandoer og signaler, og de introduceres til vagttjeneste og kommunikation ombord, herunder

elementær forståelse af engelsk som arbejdssprog.

Et nødvendigt led i effektiv drift og sikkerhed ombord

Uddannelsen til ubefaren skibsassistent indeholder grundlæggende tekniske fag, som sikrer kendskab til skibets maskineri og tekniske installationer. Uddannelsen omfatter bl.a. vedligeholdelse og overvågning af motorer, pumper og elektriske systemer. Desuden indgår praktisk træning i reparation og fejlfinding af tekniske komponenter.

Uddannelsen har bl.a. til formål at sikre, at ubefarne skibsassistenter kan støtte maskinmestre og styrmænd om bord i det daglige praktiske arbejde. I sin helhed giver uddannelsen en bred teknisk forståelse, der er nødvendig for effektiv drift og sikkerhed ombord.

Navigation og sømandskab er også en del af pensum. Eleverne stifter bekendtskab med søkort, pejling, kompasbrug og styring af skibet. De lærer at holde udik og forstå deres rolle som en del af besætningen under sejlads. Der lægges vægt på samarbejde, disciplin og arbejdsmoral, da det at arbejde ombord på et skib, kræver ansvarlighed og evnen til at indgå i et tæt arbejdsfællesskab.

Første skridt ind i den maritime branche og Det Blå Danmark

Mod forløbets afslutning gennemføres en praktisk evaluering og øvelser, hvor eleverne skal demonstrere deres færdigheder i realistiske maritime scenarier. Uddannelsen afsluttes med udstedelse af certifikater, der kvalificerer deltagerne til at sejle som ubefaren skibsassistent på handelsskibe.

For mange er dette første skridt mod en videre karriere som skibsassistent, skibsfører, maritim teknolog, skibingeniør eller maskinmester, og uddannelsen fungerer derfor som både adgangsbillet og afklaringsforløb for en maritim fremtid.

Uddannelsen giver eleven værdifulde internationale kompetencer, som er eftertragtet i den globale maritime branche. Den styrker forståelse for skibets drift under internationale forhold. Dermed får eleven gode muligheder for job og karriere på skibe verden over. Uddannelsen åbner døren til en alsidig og international karriere.

Denne uddannelse følges af almene gymnasiale fag undervejs i uddannelsesforløbet.

Samspil mellem gymnasiale og maritime fag i Maritim EPX

En afgørende styrke ved Maritim EPX er integrationen af gymnasiale fag med en maritim virkelighed. Det betyder, at eleverne ikke alene forberedes til videre uddannelse, men også opbygger forståelse og handlekompetence i forhold til arbejdet til søs og på land i Det Blå Danmark.

Kernefag – rygraden i elevernes faglige dannelse

Kernefagene, der strækker sig over to år, udgør rygraden i elevernes faglige dannelse og bør i EPX-sammenhæng designes, så de direkte spiller ind i maritime kontekster. Dansk kan f.eks. integreres med rapportskrivning, logbogsføring og kommunikation ombord. Engelsk danner grundlaget for forståelse af

maritim lingo og international kommunikation, mens matematik og fysik anvendes til beregning af trim, stabilitet, fart og forbrug.

De klassiske naturvidenskabelige fag — som fysik og kemi — får her en kontekstualiseret anvendelse: Fysik knyttes til skibsdynamik, mekanik og energioverførsel, og kemi til brændstoftyper, rensning af ballastvand og materialekendskab. Idræt kan anvendes til fysisk træning, men også til at forstå kravene om sundhed og beredskab til søs.

Linjefag – kobling mellem teori og praksis

Linjefagene har en maritim toning og forstærker koblingen mellem teori og praksis. Her kan f.eks. innovation og erhvervsøkonomi knyttes til projekter omkring grøn omstilling i shipping, energieffektive løsninger eller iværksætteri i maritime services. Samfund & kultur kan tematisere globale handelsmønstre, flagstaters betydning eller maritim arbejdsret.

Valgfag – faglig fordybelse

Valgfagene, som foreslås som 1-årige fag i 3G, bør give mulighed for faglig fordybelse i et område af særlig interesse. Eksempelvis mediefag med fokus på digital formidling af maritime emner, filosofi med etisk refleksion over ansvar og teknologi, eller religion med fokus på livssyn og kulturmøder ombord.

Det foreslås, at prøveformerne tilpasses det praktiske udgangspunkt i EPX. F.eks. kan en afsluttende opgave i 3G rumme både teoretiske elementer og et praktisk output, såsom en prototype, et projekt ombord eller en formidlingsopgave.

Afslutningsvis bør bæredygtighed være et gennemgående tema, der væves ind i både naturvidenskab, samfundsfag og innovation. Samlet set skaber denne struktur et meningsfuldt og anvendelsesorienteret læringsmiljø, hvor dannelse og faglighed går hånd i hånd med maritim praksis.

FIRE VEJE GENNEM MARITIM EPX

Aisha – Skibsførervejen

Aisha har altid kigget længselsfuldt ud mod horisonten og drømt om eventyr på verdenshavene. Hun ser sig selv stå rank og rolig på broen af et stort handelsskib, hvor hun navigerer skibet sikkert fra havn til havn. Men hendes ambitioner stopper ikke dér. En dag vil hun måske arbejde i land – med ansvar for regler, sikkerhed og den maritime lovgivning, som danner grundlag for sikker sejlads verden over.

For at gøre drømmen til virkelighed vælger Aisha den nautiske linje på Maritim EPX – et forløb, der kombinerer gymnasiale fag med stærkt erhvervsrettede maritime temaer. Her får hun både teoretisk viden og praktiske erfaringer, blandt andet gennem virksomhedsbesøg, praktik og studieture. I 2G gennemfører Aisha uddannelsen som ubefaren skibsassistent, hvilket giver hende unikke fordele, hvis hun senere søger ind på en skibsføreruddannelse, og giver mulighed for at mønstre ud i ferier og weekender for at optjene praktiktid.

Men Aisha ved, at der stadig ligger arbejde forude. Hun skal nemlig gennemføre 3G, før hun opfylder adgangskravene til skibsføreruddannelsen. Heldigvis er 3G på Maritim EPX spækket med spændende og

relevante fag. Hun fordyber sig i maritim lovgivning og kulturel forståelse, arbejder med tværfaglige projekter, og dykker ned i bæredygtige brændstoffer og affaldshåndtering ombord – viden, som både ruster hende til livet til søs og til en potentiel karriere i land. Efter 3G kan hun springe det første halve år over på en skibsføreruddannelse.

Aishas rejse er ikke kun en uddannelsesvej. Den er et bevidst valg om at følge sin passion for havet, teknikken og menneskene, der holder verdenshandlen i gang. Hun står fast på kursen – med blikket rettet mod fremtiden.

Emil – Maskinmestervejen

Emil drømmer om at blive maskinmester og starter derfor på den maritime linje på EPX-uddannelsen.

I 1G fordyber han sig i maritime fag, matematik, dansk og engelsk samt faget bæredygtighed. Han deltager i virksomhedspraktik og studieture, som giver ham indsigt i den maritime branche. I 2G fortsætter Emil med fag som fysik, matematik og psykologi. Emil engagerer sig i tværfaglige projekter og lærer om bl.a. Power-to-X og rensning af ballastvand.

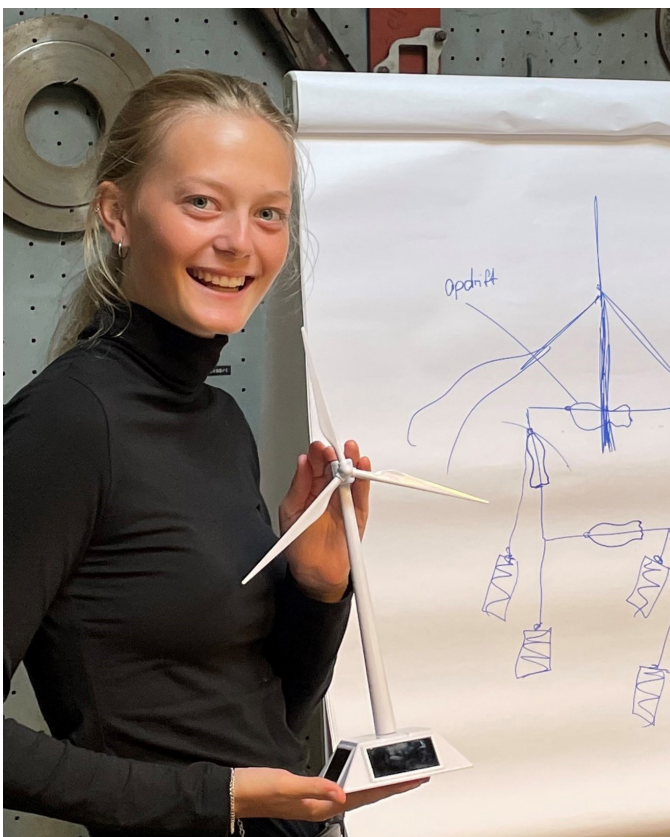
I 3G vælger han valgfag som kemi B og biologi B, der styrker hans tekniske profil.

Han afslutter EPX-forløbet med en større opgave inden for det maritime felt.

Fordi Emil har valgt den maskintekniske linje, opnår han merit for 1. semester på maskinmester-uddannelsen.

Han optages direkte på professionsbachelor-uddannelsen til maskinmester uden supplerende adgangskrav.

Emil har nu et solidt teoretisk og praktisk fundament og er klar til at tage næste skridt mod sin maritime karriere.

Lea – Skibssingenørvejen

Lea drømmer ikke om at følge strømmen – hun vil ændre den. Hun ser verden som et sted, der kan og skal forbedres, og hun vil være med til at designe de løsninger, der skal bære os fremad: bæredygtige skibe, broer, vindmøller og flydende konstruktioner, der kan stå imod klimaforandringer og skabe en grønnere fremtid.

Derfor vælger Lea den maritime EPX-linje. Her får hun en stærk kombination af praktisk maritim

viden og gymnasiale fag, der danner et solidt fundament for hendes ambitioner. Hun lærer om bæredygtige brændsler, affaldshåndtering ombord, og ballastvandsrensning, samtidig med at hun arbejder med kulturforståelse og matematik på højt niveau.

Lea har allerede én særlig plan i tankerne: hun vil læse videre til skibssingeniør. For at opfylde adgangskravene til den uddannelse, supplerer hun sin EPX-uddannelse med en udvidet fagpakke, som kan tage op til et halvt år – præcis som det er muligt ifølge uddannelsesstrukturen. Men for Lea er det ikke bare et spørgsmål om adgang – det er vigtigt for hende, at hun ikke bare har boglig viden, men også forstår den maritime virkelighed. Hun vil bygge med indsigt – og med ansvar.

Med EPX har Lea fundet den perfekte balance: en ungdomsuddannelse, der forener hendes tekniske nysgerrighed med hendes vilje til forandring. Hun er godt på vej mod en karriere, hvor hun ikke blot designer – men former fremtiden.

Jonas – Skibsassistentvejen

Jonas er en nysgerrig og praktisk anlagt ung mand. Han har hænderne godt skruet på og trives med at løse konkrete opgaver – gerne i fællesskab med andre.

Men én ting ved han ikke endnu: hvad fremtiden

skal bringe. Skal han ud at sejle og opleve verden fra dækket af et skib? Eller skal han vælge et håndværk i land – måske som tømrer? For Jonas handler det hele om at mærke efter og tage de rigtige skridt, ét ad gangen.

Efter 2G kan Jonas mønstre ud på et skib for at opnå praktiktid, så han kan gøre den Grundlæggende Maritime Uddannelse færdig til enten befaren skibsassistent eller kystskipper.

Hvis han efter endt kystskipperuddannelse vil videreuddannes til skibsfører, så er dette også en mulighed.

Hvis han opdager at det maritime alligevel ikke er det rigtige, så holder EPX dørene åbne, da 2G kvalificerer ham til at søge ind på en erhvervsuddannelse eller hvis Jonas vil en hel anden retning, så holder EPX dørene åbne og han kan vælge at fortsætte i 3G.

Derfor vælger Jonas den maritime EPX-linje. Her får han både boglig og praktisk undervisning – en kombination, der passer ham perfekt. Han kommer i virksomhedspraktik, deltager i studieture og får

indblik i den maritime verden uden at skulle tage endelig stilling. Allerede i 2G gennemfører han forløb, der kvalificerer ham til at søge ind på en erhvervsuddannelse, hvis han skulle finde ud af, at søfart ikke er det rigtige alligevel.

Hvis Jonas alligevel vælger at forfølge sin maritime interesse, kan han fortsætte i 3G hvor undervisningen bliver mere specialiseret. Her vil han blandt andet stifte bekendtskab med fag som kulturforståelse, bæredygtige brændsler og maritim lovgivning. Det klæder ham godt på, hvis han senere skulle vælge at læse videre – for eksempel til skibsfører.

Uanset hvilken vej Jonas vælger efter EPX, står han stærkt. Med erfaring fra både teori og praksis, og med en indsigt i sig selv og sine muligheder, er han klar til at træffe det næste valg – på et oplyst grundlag.

MERITERING OG FAGPAKKER

For at understøtte videreuddannelse i en specifik karriereretning, foreslås differentieret fagpakke i 3G:

Maskinteknisk valglinje

- Matematik B, Fysik B, Teknologi, Værkstedsmoduler
- Praktisk merit: 1. semester af maskinmesteruddannelsen

Nautisk valglinje

- Engelsk B, Samfundsfag B, Kulturforståelse, Geografi, Fysik B, Nautiske moduler
- Praktisk merit: 1. semester på skibsføreruddannelserne

Fælles elementer

- STCW-certificeringer
- Duelighedsbeviser
- Værkstedundervisning
- Sejladsforløb

Formålet er at skabe tydelige og attraktive overgangsmuligheder fra erhvervsuddannelser til videregående maritime uddannelser og dermed styrke rekrutteringen til det maritime erhverv. Merit bygger på, at EPX-eleverne opnår relevante faglige og praktiske kompetencer, som svarer til indholdet i første semester på de videregående uddannelser. Det er derfor væsentligt, at EPX-uddannelsens indhold er nøje tilrettelagt og afstemt med de faglige krav, som fremgår af bekendtgørelserne for de respektive professionsbacheloruddannelser.

UDBUD I TRYGGE RAMMER

Maritim EPX er et helhedsorienteret dannelsesforløb, hvor faglighed, trivsel og personlig udvikling går hånd i hånd.

Evalueringer af HF Søfart har vist, at netop det maritime skolemiljø og den praksisnære tilgang er afgørende for rekruttering og fastholdelse af unge, som ellers ikke ville vælge en gymnasial uddannelse. Derfor udbydes uddannelsen kun på 3 maritime uddannelsesinstitutioner, som er godkendt af Søfartsstyrelsen til at udstede internationale STCW beviser.

- Marstal Navigationsskole
- Svendborg Søfartsskole
- MARTEC

Fælles for disse er at der tilknyttet et skolehjem med et maritimt fokus der støtter op om de uddannelsesmæssige rammer.

På det maritime skolehjem arbejdes der målrettet på at skabe trygge og udviklende rammer for de unge, der flytter hjemmefra for at tage deres uddannelse. Her er det sociale og det faglige fællesskab i fokus, og hverdagens struktur og aktiviteter er nøje tilrettelagt for at give eleverne både stabilitet og mulighed for at udfolde sig personligt og fysisk.

Dannelse og skolemiljø

Maritim EPX er ikke blot en faglig uddannelse, men et helhedsorienteret dannelsesforløb, hvor trivsel,

fællesskab og personlig udvikling går hånd i hånd med faglig progression.

Eleverne bor typisk på skolehjem, hvor hverdagen er præget af faste strukturer, nærværende voksne og adgang til maritime fritidsaktiviteter. Hverdagen byder på:

- Fællesskab: Vagttjeneste, fællesspisning, bålaftener og madlavning i fællesskab
- Fysisk aktivitet: Roning, sejlad, maritim sport
- Dannelse og ansvar: Samarbejde, lederskab, trivsel og kulturel forståelse
- Sociale aktiviteter: Brætspil, foredrag og deltagelse i lokale arrangementer

Det maritime kostskolemiljø er særligt vigtigt for unge, som for første gang bor væk hjemmefra. Der er personale til stede døgnet rundt, hvilket skaber tryghed og støtter både den faglige og personlige udvikling. Skolehjemmet er ikke bare en bolig – det er en integreret del af uddannelsesmiljøet, der understøtter elevernes læringsrejse.

I løbet af uddannelsen sikrer uddannelsesinstitutionen desuden, at de studerende introduceres for deres muligheder for videre uddannelse og karriere i det maritime, f.eks. ved at præsentere dem for maskinmesteruddannelsen, maritim teknologuddannelsen m.fl.

PERSPEKTIVER OG ANBEFALINGER

Rekruttering

- Målrettes både bogligt udfordrede unge og teknisk interesserede
- Tæt samarbejde med efterskoler og folkeskoler

Fastholdelse

- Fokus på trivsel, kostskole, socialpædagogisk støtte
- Progressionsstruktur og tydelige valg undervejs

Udbytte

- Kvalificeret adgang til Det Blå Danmark, via kvalifikationsbeviser efter international STCW-konvention
- Styrket sammenhæng mellem ungdomsuddannelse og professionsbachelor
- Mulighed for fleksible, men målrettede veje

Konklusion

Maritim EPX repræsenterer en fremtidssikret ungdomsuddannelse, der kombinerer teori og praksis, dannelse og kompetence, progression og fleksibilitet – og som sikrer, at Det Blå Danmark fortsat har adgang til kompetente unge med maritim passion.

De maritime uddannelser fungerer som *én stærk sammenhængende sektor*, samlet i det maritime rektorkollegie, som er forankret i Uddannelse- og Forskningsministeriet. I takt med Det Blå Danmarks stigende efterspørgsel på maritime dimittender har uddannelserne haft succes med at optage flere på uddannelserne og har samtidigt styrket og professionaliseret samarbejdet de maritime institutioner imellem. Uddannelserne er geografisk spredt over hele landet og har udvidet både med nye udbudssteder og nye relevante uddannelser.

De maritime uddannelser er i høj grad defineret af *erhvervets behov og krav* og tager afsæt i den internationale STCW-konvention. Uddannelserne udspringer grundlæggende fra kompetencebehovet i det maritime erhverv til søs og afspejler derfor de forskellige funktioner, der er ombord på et skib. Netop den *praksisnære basis* har vist sig at være overordentlig nyttig - ikke bare om bord - men også på land, og det har i de senere år vist sig, at dimittendernes kompetencer ligeledes er meget efterspurgt til *driftsopgaver og grøn omstilling på land*. Det er vores vurdering, at uddannelsernes styrke og relevans skyldes, at de retter sig 100% imod det aftagende erhverv: 'Vi er der for erhvervets skyld'.

En anden styrke i sektoren er, at de maritime uddannelser *omfavner både grunduddannelser, ungdomsuddannelser, såvel konventionsbestemte som videregående professionsrettede uddannelser og efter-videreuddannelser*. Det medfører at institutionernes vidensgrundlag er baseret på en tæt kontakt til erhvervet på alle niveauer. Dermed opnås et indgående kendskab til erhvervets behov og uddannelserne kan udvikles med *blik for hele fødekæden*.

Andre erhvervssektorer har fået øje på den stærke kompetenceprofil dimittenderne fra de maritime uddannelser bidrager med og efterspørger derfor flere dimittender. Det vil de maritime uddannelsesinstitutioner gerne levere, med respekt for, at det er det erhvervsnære afsæt, samt indsigten i alle uddannelsesniveauerne, der er kernen til uddannelsernes succes.

Derfor anbefales det, at Maritim EPX og Maritim STX indgår som en fast del af ungdomsuddannelsesreformen og udbydes af de eksisterende maritime uddannelsesinstitutioner i tæt samarbejde med STX-/EPX-udbydere.